

σι τι καὶ ταῦτα ποιηκός, φανερὸν ἔστιν ὅτι ἐκ αὐτῶν τὸ ποιητικόν, ἀλλὰ τὸ ταῦτα ποιῆσαν, αὐτῶν τε καὶ τῶν ὑπ' αὐτὰ αἰτία λέγεται ἄμαλλον εὐλόγως. ἐπειδὴ δέ τινες τῶν ἀσεβεῖν δοκούντων λίαν δὲ ἀσεβῶς σιωθολῶντες τὸν τῆς ἀληθείας λόγον, τὸ κεχωρισμένον εἶδος αἰτίας ἀποφαίνονται ποιητικῶς τῶν ἑρμηνείων σωμάτων, ἀξιώτως δεδοικότες μὴ καὶ Θεὸν ὃν ἡ καθ' ἡμᾶς ἀρδύσβουε ἱερά Φιλοσοφία τὸ πλαστικὸν ἀπαλλάττειται, εἰ μὴ ποιητικὸν λέγοιεν τὸν καὶ τὸν Ἀριστοτέλη κεχωρισμένον ἔν, ὡς πρὸς ταῦτα εἶναι οἱ καὶ Φιλόσοφον νοῖς, καὶ ἡ παρ' ἡμῖν ἑριστοφαιῆς τῆς θεότητος ἀγλή, ὡς αὐτεξέσιόν τε καὶ προνοητικῶς, καὶ μυεῖαις ἀλλοῖς ἰδιότησι τῶν καὶ τὸν Φιλόσοφον νοιρῶν ἑσίων ὑπερβαλλόντως διαφέρουσιν ἀρδύσβουε, φέρε δὴ τὸ πρῶτον σκεψώμεθα, πᾶν τρον δυνάμεις τις ποιητικὴ προσήκει τῷ πρῶτῳ ἔν, ἢ ἔ;

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν , Π Ρ Ω Τ Ο Ν .

Πότερον ποιητικαὶ εἰσιν αἱ νοεραὶ ἑσῖαι κατὰ τὸν Φιλόσοφον ;

Η Μεῖς ἔν, ἐπειδὴ πασῶν τῶν αἰτῶν ἑσίων ὁμοίως ἀλλότριον τὸ ποιεῖν, ὡς καὶ εἰς τὸν λόγον προτείνωμεν. ἵνα δὲ καὶ καθ' εἰρμὸν ὁ λόγος εἴη, σκεψώμεθα πρῶτον ἀπλῶς, εἰ τὸ ποιεῖν προσήκει τῷ κεχωρισμένῳ ἔν, εἴτε πότερον ἐνδέχεται ποιητικὸν εἶναι τῶν χωριστῶν εἰδῶν, μετὰ δὲ ταῦτα καὶ τῆς αἰδητῆς ἑσῖας. Τελευταῖον εἰ καὶ γὰρ τῆς τῶν ἑρμηνείων κινήσεως αἰτία λέγοιτο ποιητικὴ. ὁ μὲν ἔν Σιμπλίκιος πολλὰ μὲν οὐκ τῶν Ἀρμανίε συγγραμμάτων ὀπλεξάμενος, πολλὰ δὲ καὶ οἰκοθεῖν αὐτὸς προσιθεῖς τὸν ποιητικῶς αἰτίας ὑπονοεῖται πειρᾶται ταῖς ἀύλοις ἑσῖαις. τοιγαρὲν πρῶτον ὑπὸ τῶν τῶν Πλάτωνος δογματῶν τὸ οἰκείαν σωῖσιν δόξαν, καὶ συμφωνεῖν οἶεται τὸν Φιλόσοφον ταῖς ἐν τῷ τιμαίῳ τῶν Πλάτωνος ῥήσεσιν, ἐν αἷς ἐκεῖνος τῷ Θεῷ τότε τελικὸν αἶτιον καὶ τὸ ποιητικὸν ὑποδίδωσι. γράφοντος γὰρ δι' ἡμῶν αἰτίας ἔρωςιν καὶ τὸ πᾶν ὁ ἔρως ἀσ σωῖσιν κεν. ἀγαθὸς ἡ, ἀγαθῷ δὲ ἔρως καὶ ἔρως ἐδέποτε ἔγγίνεται φθόνος, ὅπρως Σιμπλίκιος ὅτι ποιητῆς τὸ παντὸς ἔστιν. ὅτι ἔρως λέγεται, καὶ ἔρως σαῖαι τὸν Κόσμον, τέλος δὲ ὅτι ἀγαθός. καὶ δι' ὅλα τὰ διαλόγη τὰ αὐτὰ νοησιμεῖται φησὶ τῷ Πλάτωνι. Ὅτι μὲν ἔν χάριν φησὶν ὁ Δημιουργὸς πρὸς τὸ κατ' αὐτὰ βλέπων αἰετὸς τῷ τινὶ προχρῶμενος

ὡς δὲ ἰδέαν ἢ δυνάμιν ὑπεργάζεται . καὶ κατωτέρω .
 εἰ μὴ δὴ καλὸς ἔστιν ὁ δὲ ὁ Κόσμος, ὁ, τὸ δημιουργὸς ἀγαθός, δι-
 λον ὡς πρὸς τὸ αἰδίον ἔβλεπε . καὶ πάλιν, ἔτι δὴ τὸν λογισμὸν τὸν
 δε, νῦν μὲν ἐν ψυχῇ, ψυχῷ δὲ ἐν σώματι ὁ σωματικὸς τὸ πᾶν
 σωματικαίνεται . ὅπως ὅτι κάλλιστον εἶη κατὰ φύσιν ἀριστὸν τι ἔρ-
 γον ἀπειργασμέως . δι' ὧν ὁ Σιμπλικίος τὸ τῆς θεῆς δημιουργικὸν ἀ-
 ποχρώντως ἀποδειχθῆναι νομίζει, λόγους προτιθεὶς οὐς ἀλλαχῆ ἐ-
 ξεθέμεθα . νῦν δὲ τίσι συμφωνεῖ καὶ διαφέρει Πλάτωνος . Ἀριστοτέλης
 σκεψόμεθα . δεῖ ἔν εἰδέναι, ὅτι ἐδ' αὐτὸς ὁ Πλάτων τὸ πρῶτον ὄν,
 ὁ τὸ ἀγαθὸν εἶωθε, καλεῖν ποιητικὸν τίθεισιν, ἀλλ' ὡς τὸ εἶναι, καὶ
 τὸ πάντων ἔφετον, ἔμετέχων ὁ νῦν ἀγαθὸς ἔστι, καὶ μηδενὸς ἐδέποτε
 ἐγγισθῆναι πρὸς τὸ αἰδίον βλέπων, καὶ τὸ αὐτὸ ἀγαθὸν, τὸ πᾶν
 τῆτο σωματικῶς, κάλλιστον μὲν ὅτι ὑπ' ἀγαθῆς πρὸς τὸ ἀκρότατον ἀφο-
 ρῶντος κατεσκέδασαι . ὁμοίως τοιγαρῶν καὶ Πλάτων ἐπὶ πνεύματος θεῆς
 χειραγωγία ἐν τῇ κρείττονι μερίδι τεταχότος ἡμᾶς, καὶ γλώσσαις θεο-
 πνεύσοις διδάξαντος τὰ ἀπόρρητα, ἀλλὰ λόγῳ φυσικῷ ποδηγητίσει χῶ-
 μος εἰς τὴν τῆς ἀγαθῆς εὐρεσιν κατέλυσε, καὶ τῆτο εὐμολόγει καὶ
 πηγῶν τῆς ὄντων, ἔχ' ὡς ποιητικῶν αἰτίων, ἀλλ' ὡς ἀρχῶν ἐξ ἧς ἤρ-
 πηται τὰ πάντα, καὶ τάξει κεκόσμηται, τὰ δὲ θνητὰ ταῦτα καὶ λόγον ἔ-
 χοντα μὴ ὄντων μάλλον, ἢ ὄντων σωματικῶν μὲν ἀμέσως τῆς εὐὶ δυνω-
 μόνως αἰδέσθαι, λελυμένα δὲ καὶ πάντως ἀσυνδέεται παρῆναι τῇ τῆς παν-
 τὸς τάξει οἰηθεὶς ἀρεπῆς, ἀρχὰς τινὰς παρεσθέντος δαυμασίως ἀπώ-
 κισέτε καὶ συνέπλεξε τῆς εὐὶ, ὡς μὲν γὰρ αὐτὸ τὸν νῦν ἰδρύσατο,
 ὡς δὲ τὸν νῦν τὴν ψυχῶν, καὶ τὸν μὲν νῦν προαγωγὸν τῆς ἰδεῶν ἔλε-
 γε, τὴν δὲ ψυχῶν δημιουργικῶν τῆς σωμάτων ἐκ τῆς ὕλης . ἢ ἔτι ὕλη
 καὶ Πλάτωνα ἀγρόνητὸς ἔστι, καὶ ἐξ ἀρχῆς κινημένη ἀτάκτως . φησὶ γὰρ
 ἐν τῆς τιμαίῳ, ἔγω δὴ πᾶν ὅσον ἴω ὄρατὸν ὡς λαβῶν ἔχ' ἡσυχίαν
 ἄγον, ἀλλὰ κινεμένην πλημμελῶς καὶ ἀτάκτως εἰς τάξιν αὐτὸ ἤγα-
 γον ἐκ τῆς ἀταξίας ἠγασμένην ἐκείνο τὸ τῆς παντὸς ἀμεινον . Τοι-
 γαρῶν ἐδὲ Πλάτων τὸ δημιουργικὸν ἐν τίθεισιν, ἀλλὰ τὸν μετ' ἐκεῖ-
 νο νῦν, ἐδὲ τῆτον ἀκίνητον ὄντα πάντως καὶ ἀσώματον, καὶ ἀμερῆ,
 τῆς σωμάτων ποιητικὸν ἀποφαίνεται, ἀλλὰ τὴν ψυχῶν κινήσει ἔσαν
 κατ' ἐσίαν, καὶ μερῶν τοῖς λογισμοῖς καὶ τῶν ὄντων μάλλον εἰσκήσαν
 τῶν ἀποτελέσματος, ὡς ἔχ' ἥττον ἀτιμάζεσθαι τῆς πρὸς τὰ θνητὰ ὁ-
 μοιότητι, ἢ σεμνυμέναι τῇ ποιητικῇ δυνάμει, ὡς γὰρ τοῖς ἐξ ὀπι-
 πάλῃς σκεπτομέωσι τὸ ὅπως δηποτῶν ἄλλως δημιουργικὸν, ἢ ὡς ἢ κατ'
 ἡμᾶς τῆς Χειρῆς ἐκκλησία πρὸς βόλῃ τῶν ἔχοντι φαίνεται πρὸς ἐκείνου ὑ-
 περοχῆς, ἔγω τοι τοῖς ἐμβαδύωσι περαιτέρω ἢ πρὸς τὸ ἀποτελεσμα

συνάφεια, ἔπειτα τύχοι φθαρτόν τε καὶ ἀτιμον μειωτικὴ δοκεῖ καὶ καθαι-
 ρητικὴ τῆς ἀκρότητος, ὅτι δ' αἰὲν ἄλλοι τοῖς ὄψεσιν στυδέεται ἔθ-
 ωπιν τινὲ καὶ ὁμοίωσιν τῶ καὶ φύσιν ἐνεργῶντι τὸ γινόμενον φανερὸν. ὡς
 γὰρ ὁ λόγος διὰ μέσων τινῶν σιμείων τὰ ἀκρα τὰς ἀποδείξεις καθί-
 σθησι τῶ πραγμάτων, ἔπειτα ταῦτα μέσοις ὀφείλει στυδέεται ἀλύτοις,
 καὶ ἀναγκαίοις, ἵνα μὴ ὁ φθὸς αὐτὰ λόγος τοπικός ἢ καὶ πιθανός, ἀλλ'
 ἐναργηστὴ καὶ ἀναγκαστικός. τῶ μὲν τοῖ σώματων τῶ τῆς ἀνομοιότητος
 διαλείμματα πάντως ἀπρωσιμῶν τῶ εὐδὲς, ἐκεῖνο μὲν γὰρ πάντως ἀ-
 διαίρητον, καὶ ἔτε κινήσεως, ἔτε ἡρμίας δεκτικόν, ταῦτα δὲ διασαπὲ καὶ
 αἰὲ κινητῆ βίπλασίαν ποιήσας τὴν ἀρχὴν ὁ Πλάτων τὸ πᾶν διεπλέξα-
 το. ἄπο μὲν τῆς ψυχῆς τὴν κίνησιν, ἄπο δὲ τῆ νοῦς τὴν τάξιν, ἄπο
 δὲ τῶ εὐδὲς τὸ ἀγαθόν, τοῖς ἔσιν ἀποχευόμενοι. καὶ ταῦτα μὲν τοῖ
 δέδεικται τῶ Πλάτωνι. ὁ δ' Ἀριστοτέλης καὶ τὸν νῦν τῆς τῶ ἔξω φρον-
 τίδων ἀπαλλοτριώσας τῆ τελικῆ μόνον αἰτία τιμᾶ, τὴν δὲ ψυχὴν
 σώματος ἀχώριστον δοξάζων, τῶ ἐν ᾧ ἔστι στυσιωμῶν αἰτίαν τίθη-
 σι ποιητικῶ. διὸ δὴ τὰ αὐτοκίνητα οἷα εἰσὶ τὰ αἰθέρα σώματα τῶ
 ἀκνητῆ σώματος πρῶτα λέγει ποιῶντα ὡς ἀλλαχῶ ἄλλο μακρῶν ἡμῖν εἴ-
 ρηται. καὶ δὲ ἰδικώτερον καὶ κείνο δεικτέον. ὅτι πολλῶν ὄντων κατ' Ἀ-
 ριστοτέλη τῶ κωωσιμῶν εἰδῶν ἔδρα ἔδρα ἔστι ποιητικὸν αἷτιον. εἰ
 γὰρ καὶ οἷς ἢ ποιητικὴ αἷτία τῶ νοῦς ἀφώρισαι λόγοις, καὶ τὸ ποτε-
 θεῶ ἀποχῶντως ἐδείχθη, ἀλλ' ὅμως φθὸς τῶ λεγομῶν ἔκαστον δείξει-
 σιν οἰκειότεραις χῆσαι προσήκει, ὁ μὲν γὰρ Πλάτων τεταπὸ ὡς εἴ-
 ρηται τιθέμενος τὴν ἀρχὴν, τὸν μὲν νῦν ἕδον τῶ ἀγαθῶ τίθησι, τὴν
 δὲ ψυχὴν ἕδον τῶ δημιργῆ γεγονῆσαι φησὶν. ὁ δ' Ἀριστοτέλης τὸν
 μὲν πρῶτον νῦν ἀρχὴν τῶ ὑπ' αὐτὸν ἀποφαίνεται, τίνι δὲ ἀρχῆς λό-
 γω διαπεφάνηται τοῖς αὐτῶ ἐρμηνεύταις, οἷ πλείους γὰρ τῶτων παρῆχ-
 θαί φασιν ἕδον τῆς πρῶτης ἀρχῆς, τὰς αὐτὰς ἔσας τοιαύτῳ τινὰ δι-
 δασκαλίαν, καταβεβληκότες. τὸ γὰρ ἐνεργῶν διττὸν τίθεσσι, τὸ μὲν
 καὶ μεταβολῶν, τὸ δὲ καθ' ὁμοίωσιν, καὶ τῶτε ἐνεργειᾶ φασὶ τὴν ἐξ
 αὐτῶ ἀπορροίαν. καὶ καὶ κίνησιν ἀκῶως καὶ μεταφορικῶς ὀνομάζουσιν,
 οἷοντα δὲ τῆς διαίρεσεως ταύτης διδάσκαλον τὸν Φιλόσοφον ἐν οἷς τὴν
 δύναμιν καὶ τὴν ἐνεργειαν ὅτι πλέον φησὶ τῶ καὶ κίνησιν λεγομῶν,
 καὶ τῆς ῥήσεως ταύτης δείξιν πορτίθονται. ὅτι τῶ κινητῆ ἢ ἔσια πορ-
 τέρα δοκεῖ τῶ κινητὸν εἶναι, ὡς καὶ τὸ ἐξ ἢ ἢ τῶ κινητῆ ἔσια πορτέρον
 ἔσαι τῶ ὄδρον αὐτῶ τῶτε ἢ κινήσεις. Δεύτεραν δὲ ἔτι διαίρεσιν ὅτι τῶ
 γινομῶν τὰ μὲν ἕσσει καὶ χρόνον τῶ ποιῶντων, τὰ δὲ σύγχρονά
 εἰσι. Τρίτην δὲ καὶ ταύτην ὅτι τὰ μὲν γίνετα καὶ μεταβολῶν ἐν χρό-
 νῳ μὴ ὄντα πορτέρον, τὰ δὲ αὐτῶ μεταβολῆς ἐξ αἰδῶ τῶ ποιῶντος ἢρ-

πηλύα, εἰ ἂν ἔτι μὲν πειρῶνται τὴν ποιητικὴν αἰτίαν ὑποδέδωκε τῆς
 πρώτης ὄντι, ἀμαρτάνουσι δ' ὅμως τὴν ἀρχὴν αἰώντες, ὡς καὶ Σιμ-
 πλίκιος ἐν τοῖς καὶ τῷ γραμματικῷ λόγῳ διδάσκει. εἰ μὲν γὰρ αἱ
 διαιρέσεις αὐταὶ ἀληθεῖς ἦσαν, ἡ αὐτὰ παρ' αὐτῆς λεγόμενα ἀληθῆ, οὐ
 δὲ ἔχ' ἔτι ὄντι, ὡς ἀρχὴν γὰρ λαμβάνουσι τὸ ζήτημα, ἢ ἢ ὅλη
 ἀμφισβήτησις περὶ τῆς εἰς τὴν αἰτίαν κινήσεως καὶ ὑποκειμένου
 ἔστιν, ὃ μὴδεὶς ἐς τὸδε δέδειχε. Φυσικοῖς γὰρ λόγοις, ὁμολογεῖται
 δὲ μόνον εὐσεβῶς ὀρθοδόξοις. ὃ δὲ φασίτινες ὅτι καὶ τὸ φῶς ἀφ' ἡλίου
 αὐτὴ κινήσεως ἤρτηται, ἢ κίσα πρὸς τὴν ζήτησιν συμβάλλεται. ὃ δὲ Ἡ-
 λιος τὸ φῶς ἑαὶ κινήσεως ποιεῖ, εἰδὲ καὶ δίχα κινήσεως ἀλλ' ἔκ' ἐστὶ τῆς
 αὐτοῦ ἀρχῆς, τοῦτον τι ἢ ὑπὸ ποιῆτος αὐτὴ κινήσεως παρῆχθαι ἔδ'
 ὄναρ. Αἰσιοτέλης ἔώρακε. πῶς γὰρ οἶόν τε ἡ ἀμυνήτω ὄντι τῆς ἐρῶν
 γραφῶν, καὶ τῆς θείων ἐκλάμψεων ἀπειράτω, ὅθεν ἔδὲ ποιῆν αὐτὴ κί-
 νήσεως ὁλοτελῆς πράγματος ἔγνωκε. Τέτω δὲ σημεῖον ὅτι τὸ ποιῆν ὡς
 οἶδεν, ἔτι ἄριστο, δείξεται δὲ ὅτι ἔστι τὸ μεταβάλλον ἄλλο ἢ ἄλ-
 λο, οἷς ὁτῶν ποιῆντι κίνησιν ὀπκείνει καὶ ὑποκείμενον, καὶ τοιαύταις
 ἀρχαῖς ἐρειδόμενος τὴν ἐν τῷ 5. τῆς Φυσικῶν διδασκαλίᾳ κατέσρω-
 σεν, ἢ τις σαθρὰ ὅπως αὐτὴν καὶ ἀδόκιμος, εἰ τὸ γεγονός ἐνδέχεται
 γνηθῆναι δίχα κινήσεως, ἐφ' ᾧ θεμελίω ὅλος αὐτὸς ὁ λόγος ἐπαικο-
 δόμηται. Τέτων δὲ διαρρήδην ἔτι ἔχόντων πάλιν διαιρίσει κατα-
 κερματίζουσι τὸ τῷ Φιλοσόφῳ δόγμα, τὸ ποιῆν λέγοντες τὸ μὲν Φυσι-
 κόν, τὸ δὲ ὑπερφύεον. τούτω δὲ τὸν ὑποδοθέντα δεισμὸν οὐ προσήκειν
 διιχνεῖζονται, καὶ τοι ἔδὲ ἔστιν ἐν τοῖς ἔτι τῆς Μεταφυσικῆς ὑποκεί-
 μενον θεωρίας, ὃ δὲ δεισμὸς ἐν τοῖς Μεταφυσικοῖς ὑποδέδωκε. ἐνί-
 στανται δὲ ὅτι εἰ ἔκ' ἐστὶ ποιῆν αὐτὴ κινήσεως ἔδει ἔσαι τῆς Μεταφysi-
 κῶς λόγος, περὶ ποιητικῆς αἰτίας ὡς ἐς τὸ παντελῆς ἀφαιρῶντι τῆς κί-
 νήσεως. ἀλλὰ γὰρ τὸ αἰθέριον σῶμα θεωρῶν ὁ Μεταφυσικός, καὶ τὴν τῆ-
 τε ποιητικὴν ἐξετάζει δυνάμιν, ἀλλ' ἔκ' τὸν ἔσπον. Ἐ'τι δὲ ἀντιφέρη-
 σιν ὅτι ἐν τῇ πρώτῃ περὶ ἔραν ὑποδέχεται φαίνεται ὁ Φιλόσοφος
 ἐκ τῆς μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι μεταβολῆν αὐτὴ κινήσεως. ἀλλ' ἐκείνη περὶ
 συμβεβηκότων ἐρίων ὁ λόγος, ἡμῖν δὲ περὶ ἐστῶν. περὶ ἂν ὁ Φι-
 λόσοφος πρώτῃ Φυσικῶν μορῶν ο. α. ἐκ μὴ ὄντος φησὶν ἔδὲ γνῆθαι,
 ὑποκείναι γάρ τι δεῖ. ὃ δὲ φασιν, ὅτι ἢ δυνάμιν καὶ ἐργείαν ὀπκ-
 πλέον ἔστι τῆς καὶ κίνησιν λεγομένων, ἀληθῆς μὲν ἀλλ' ἔκ' ὡς αὐτοὶ
 ἐρμηνεύουσιν, ἀλλ' ὅτι κίνησις μὲν ἐν τέταρσι κατηγορίαις, δυνάμιν
 δὲ καὶ ἐργείαν ἐν πάσαις. Ἐ'τι δὲ φησὶν ὁ λέγων, ὅτι τὸ ἐξ ἔ
 ἢ ἐστὶ τῆς κινήσεως πρῶτον τῆς ὄντος ἢ τῆς αὐτῆς κινήσεως. πρῶτος τῶν
 ὅτι τὴν κατ' ὑπόθεσιν ποιῆσιν ἔδὲ ἔγνωκεν, ἔδὲ ὑποδέδωκεν ὁ Φιλό-

σοφος, ἀλλ' ἔστιν ἀνάπλασμα τῆς τῆν Φιλοσοφίαν κακουργάντων. εἰ γὰρ ἦν τίνος ἔγκον ἐκ ἐχρήσατο ταύτη ὁ Φιλόσοφος ἕδαμῃ τῆς ὑπ' αὐτοῦ λεγομένων; δεόν αὖ μάλιτα ταύτη τῆν κατὰ τῆς Μεταφυσικῆς ἀφαίρισιν δευδιῶσαι ἐν τῇ ποιητικῆς αἰτίας θεωρία. ὡς δὲ τῶν δευτέρων διαί-
ρισιν ἀμαρτάνουσιν, ὅτι τῆς γιγνομένων τὰ σύγχερα τοῖς ποιῶσιν αἰδία τίθενται, καὶ πιποικημῆα ἀντιφατικὰς ἀποφύροντες λόγους, ὡς γὰρ καὶ ὡς τῆν ἔτι τῶν, ἕδον γὰρ αἰδίων καὶ τῶν Φιλόσοφον ποιητικῶν αἰτίαν ἔχει. δεῖ τοι ταῦτα τάξιως μόνον ἀρχτῶν τὸ πρῶτον τῆς κεχωρισμένων εἰ-
δῶν ἀποδείξομεθα μετὰ τοῦ Φιλοσόφου, ἀλλ' ἔσθ' ἡμιουργόν. Τελού-
ταῖον ὅπως αὖ φανερὸν γίνηται ὅτι ἕδον τῆς οὐρανίων σωμάτων ποιητι-
κός ἔστιν ὁ νῦν, διὰ βραχίων ἀποδείξομεν ὅτι τῆς αἰδίων ἐκ ἔστι ποιη-
τικόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Πότερον ἔχει ποιητικῶν αἰτίαν τὰ αἰδία.

Επειδὴ καὶ τῆν Φιλόσοφον αἰδέα εἰσι τὰ αἰδέρια σώματα, ἀγνή-
νητά τε ὄντα καὶ ἀφθάρτα, εἰ τῆς αἰδίων ἕδον εἶναι ποιητικόν ὁ
λόγος ἀποδείξει, δήλον ὅτι ἕδον τῆς οὐρανίων σωμάτων ἔσθ' αἰτίαν ποιῶν.
τῆς μὲν οὖν αἰδίων ἐκ εἶναι τινὰ ποιητικῶν αἰτίαν δείκνυται λόγοις
πολλοῖς. Πρῶτον μὲν γὰρ τῆς ἀγνήτων ἐκ ἔστι ποιητικόν. τὰ δὲ οὐ-
ραῖα σώματα πανταχῶς ἀγνήτητα λέγεται τῶν Φιλοσόφῳ, ἀρα τῶν ποιῶν-
τος ἡμοίρησε. Δεύτερον εἰσὶ αὖ ποιητικόν τῆς αἰδίων ὡς οἱ τῆς ἀγνή-
του πλάσιως ἔρριται κομψόλονται τὸ ἀπειροδυνάμον. ὁ δὲ Φιλό-
σοφος ἀπειρον ἐν τῆς θεῖω δυνάμιν ἕδαμῶς ἔγνω, ἀρ' ἕδον τῆς αἰ-
δίων ποιητικόν. Τρίτον αἰεὶ τὸ ποιῶν καὶ μεταβολῶν ἐκ τῶν μὴ εἶναι
εἰς τὸ εἶναι ποιῶν, τὰ δὲ αἰδία ἐκ τῶν ὅτι ἐκ ἦσαν. εἰ γὰρ ἐνδέχεται
μὴ εἶναι ποτὲ, εἰσὶ αὖ τὸ ἐνδεχόμενον εἶναι καὶ μὴ εἶναι αἰδίων. τῶν
δὲ ἀδιώατον. Τὸ γὰρ αἰδίων ἐξ ἀνάγκης ἔστι, τὸ δὲ ἐνδεχόμενον ἐκ
ἐξ ἀνάγκης. ὡς λόγῳ καὶ ὁ Φιλόσοφος κέχρηται δευτέρῳ ὡς τῆς ἀγνήσεως
καὶ φθορᾶς κεφαλαίῳ ἔχαστω. μάλιτα δὲ εἰκότως ζητήσεις αὐτῶν πότε-
ρον τὸ αἰδίων ποιῶν ἔστι καὶ φύσιν, ὡς αἰεὶ εἶναι, ἢ ἐνδέχεται εἶναι
καὶ μὴ εἶναι. εἰ γὰρ ἐξ ἀνάγκης ἔστιν αἰεὶ, φανερὸν ὅτι ἕδον ἦρηται
κατὰ τὸ εἶναι, ἀλλ' αὐτόθεν ὑπάρχει. εἰδὲ μὴ ἐξ ἀνάγκης, ταῦτον ἔ-
σαι αἰδίων τε καὶ ἐνδεχόμενον. Τέταρτον εἰ ἔστι τῆς οὐρανίων ποιητικόν.

ἐπειδὴ καὶ τὸν Φιλόσοφον εἰδὲς ἄλλος δεδήλωται ποιήσεως ἕξις, εἰ μὴ κατὰ μεταβολὴν τῆς γινομένης, φανερόν ὅτι καὶ τὸ ποιητικὸν τῆς ἐρασίαν σωμάτων κατὰ μεταβολὴν ἔσαι τοῖστον. ἐπειδὴ τοίνυν παῦν τὸ μεταβαλλόμενον οὐκ εἶναι σαματικὸν εἶναι, τὸ γὰρ μεταβλητὸν ἐξ ὕλης σύγκεται, αὕτη γὰρ ἔστι πάσης μεταβολῆς ἀρχὴ, τὸ δὲ ἐξ ὕλης σῶμα ἔστιν, ἀνάγκη καὶ τὸ μεταβάλλον καὶ ποιῆν σῶμα εἶναι, ἔστι ὑπὲρ ἀσώματος μεταβάλλει τὰ σώματα. εἰ τοιγαρὴν ἔχει τί ποιητικὸν τὰ ἐρασία σώματα τῶν σαματικῶν ὄντων κακείνο σῶμα ἔσαι, ἐπειδὴ τοιγαρὴν ὑπὲρ τὰ ἐρασία σώματα ἔστιν ἔστι σῶμα ἔτε ἀπλῆν, ἔτε μικτὸν, ἔτε γὰρ ὁ Φιλόσοφος πλείω τῆς ἁπλῆς ἀπλῶν σωμάτων ἵσχυται, ἔτε ὑπὲρ τὴν Σελήνην γίνεσθαι τι μικτὸν οἶεται. ὥστε ἔστιν ἔστι τὰ ἐρασία σώματα ποιητικὸν αἴτιον. ὅτι δὲ ἀδύνατον ὑπὸ ἀσώματος μεταβάλλειν τὰ σώματα αὐτοῖς ῥήμασιν ὁ Ἀβερρώης διδάσκει. Τὸ εὖλον γὰρ φησὶ ἐν τοῖς Μεταφυσικοῖς ὑπὸ τῆς ἐνύλης μεταβάλλει συμπεφωνηκῶς τῷ Φιλοσόφῳ, ὅς τῆς εἰδῶν δύο τὰ ποιητικὰ διδάσκει. Τὸ μὲν προσεχές ὁμογενὲς τῆς εἰδῆς, πόρρω δὲ τὸν Ἥλιον. Ἥλιος γὰρ φησὶ καὶ ἀνθρωπος γυνὴ ἀνθρωπον. ἀμφω δὲ ταῦτα σαματικά καὶ εὖλα. Δωτέρω δὲ ὡς γένεσιν καὶ φθορᾶς τῶν ποιητικῶν τῆς γένεσιν αἰτίαν τοῖς ἐρασίαις ἀνατίθεται σώμασι. ἔστι τοῖς ταῦτα οἱ γνησιώτεροι τῆς Ἀριστοτέλους ἐρμηνεύτῃ, τῆς ἐρασίαν σωμάτων ἐδεμίαν ἵσχυται ποιητικῶν ἀρχῶν, ὡς Ἀλέξανδρος ὁ ἀφροσιδὲς πορίσεται. ὁ δ' ἀντιφέρσιν ὅτι σαματικὸν καὶ τῆς ἐρασίαν σωμάτων τὸ θεῖον, ὥστε καὶ ποιητικὸν, τῶν αὐτῶν τὸ ζητούμενον ἔστι, πότερον ἀγαπώμενον καὶ ὡς τὸ ἐνεκα σῶζει τὴν τῆς κινήσεως ἀιδιότητα, ἥτις ἀποβάλλον ἐνέργειαν, οἷς μὲν ἐν ἀκίβδηλον τὸ θεοδίδακτον σέβας τηρεῖται, ὡς περ νόματι ἐκ τῆς μὴ ὄντος παρήχθαι λέγεται. ἔτι νόματι τηρεῖται πιστεύεται. τοῖς δὲ φυσιολογῶσι, βέλτιον τῆς τελικῆς ἐργασίαν αἰτία μὴ τερατολογεῖν ὡς τὸ θεῖον, ἢ τῆς τῆς παντὸς σωτηρίας αἰτία ἀπλάττειν πάντως ἀλλότρια τῆς θείας Φύσεως. Τῶν ἔτι διασαφηνούντων τὸ Τελευταῖον ἐπεὶ βασιλεύσων. Πότερον τὸ κεινομένον εἶδος τῆς ἐρασίαν σωμάτων κινήσεως αἰτία ἔστι ποιητικὴ, τοιαύτη γὰρ αὐτῆς μάλιστα δόξειεν. ἐπειδὴ τὸ ὄγδον βιβλίον τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως τὸ ποιητικὸν τῆς κινήσεως ἀκίνητον εἶναι διδάσκει, καὶ ἀμερές, καὶ ἀσώματον. τοῖστον δ' ἔστιν ἢ νοερά ἔστι. μάλιστα δὲ ἐπεὶ ὁ Φιλόσοφος ὑπὸ τῆς ἀποτελεσμάτων φησὶ τὰ ἀφανῆ τῆς αἰτίων, ὡς καὶ ἔστι τῆς κινήσεως ὅτι ἀιδιότης ἔστι, τὸ πρῶτον κινῆν ἔστι, δῆλον δοκεῖ τῶν εἶναι τὸ τῆς κινήσεως αἴτιον. εἰ γὰρ μὴ ὑπὸ τῆς ἢ κινήσεως πᾶς ἔστι τῆς κινήσεως ἢ γνῶσις αὐτῆς πεπόμενα;

ὅτι μὴ ἐν χάριτι καὶ ἡμῖν συγκεχώρηται ποιητικὸν εἶναι τῆς ἕρανιαι
κινήσεως τὸ πρῶτον κινεῖν. Ζητεῖται δὲ δὺ λόγως τὸ εἶδος ταύτης ὅτι
ποιητικόν. ἐπειδὴ γὰρ ἐν τῷ ὄγδω τῆς Φυσικῆς Ἀκροάσεως τὴν τῆς
κινήσεως αἰδιότητα ἀφαιρῆσαι, καὶ τὸ αἴτιον αὐτῆς ἐκθέσθαι προέθετο
δὺ λόγως ἠρκέθη τῆ τε τῷ πρῶτῳ κινεῖντος ἀρίσκει, καὶ τῇ ἀποδείξει τῆ
προσόντων αὐτῷ ἰδιωμάτων, τῆτε ἀσωμάτου καὶ ἀκινήτου, καὶ ἀμερῆς,
καὶ ἀφθάρτου, καὶ ἀγενήτου, τὰ δὲ εἶδος τὴν τοιαύτην αἰτιᾶται κίνη-
σιν ἥμισυ διηγήσατο, ὡς ἐδὲ ἐχέτω ὅλως. ὁ γὰρ εἶδος τῆς ἰδι-
ωτέρας ὅτι καὶ τὸ κινεῖν θεωρίας. ὅθεν ἐκ ἐμέλισσε τῆτε τῷ Φιλο-
σόφῳ ἐν τῷ 3 τῆ Φυσικῶν κοινότερον τὴν διδασκαλίαν περὶ τῶ πρῶ-
τῳ κινεῖντος ἐπιθεμελίω. Ἐν δὲ τοῖς περὶ ἕρανιαι ἰδιαίτερον τὴν κύκλῳ
φορῶν βασιάνισας καὶ τὸν εἶδος ἀποφαίνεται, καθ' ὃν τὸ κινεῖν τῆς
τοιαύτης κινήσεως αἴτιον γίνεται, ὡς ἐφετὸν δηλονότι. ὅθεν οἱ γνη-
σιώτεροι ἐρμηνεύονται τῷ Ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων, τὸ κεχωρισμῶν
εἶδος ἐν ἑαυτῷ, καὶ ἢ ἐκτός ὅτι τῆς ἕρανιαι ψυχῆς τέλος μόνον τίθου-
ται, καὶ κινεῖν φασὶν ὡς τὸ εἶ εἶνα, ἡνωμῶν δὲ τῇ ἕρανιαι ψυχῇ
ὄχι τῆ νοῦς, καὶ τῆς πρὸς αὐτὸ σοργῆς καὶ ἐφέσεως, ὡς λέγεται ιβ'.
τῆς πρῶτης Φιλοσοφίας μοδίω λς'. ὅτι τὸ κυρίως κινητικὸν καὶ προ-
βλητικὸν τῆς κινήσεως πρῶτως, ὡς δὴ καὶ Ἀλέξανδρος σημειῖται ἐν
τῷ πρῶτῳ περὶ ψυχῆς. κινεῖν ἰδιαίταται λέγων τὸν νῦν ἐν τῇ ἕρανιαι
ψυχῇ, ὡ δὴ καὶ Ἀβερρόωνος συλλάβει ἐπομνήματι λς'. τῆ ιβ'. τῆς
πρῶτης Φιλοσοφίας, ἐν οἷς φησι τὸ βαλασιῶν ἐν τῇ ψυχῇ κινεῖν ὡς
τὸ ποιεῖν. Ἐκ δὲ τῶν ἐκείνο μάλισσα σημειωτέον, ὅτι πρῶτον κινουῦ
ὅτι τὸ κεχωρισμῶν ὄν, θεωρεῖται δὲ ἐν τῷ 3 τῆς Φυσικῆς Ἀκροά-
σεως ἢ περὶ ἡνωμῶν τῇ τῆ ἕρανιαι νοητικῇ ψυχῇ. διὸ καὶ προβλητι-
κὸν τῆς κινήσεως λέγεται, καὶ ἢ κατὰ κίνησιν αἰδιότης ἀπὸ τῆτε συ-
νίσταται ἀσωμάτου ὄντος καὶ ἀμερῆς, μάλισσα δὲ τῆς τῆτε ἐφέσεως ἐδὲ-
πρὸτε ἀποληγῆς. τῆτον μῦτοι γε τὸν εἶδος ἢ μόνον ὁ πρῶτος τῆ
αὐτῶν νόων ἐχικεν ἀλλὰ πάντες ὁμοίως, τέλος γὰρ ἕκαστος τῆς κινή-
σεως ἐν ἑαυτῷ, ποιητικὸν δὲ ἐν τῇ ἕρανιαι ψυχῇ, κοινῶς γὰρ περὶ
παντὸς νοῦς λέγεται ἐν τῷ ιβ'. τῆς πρῶτης Φιλοσοφίας ὅτι ἐφετός ὅτι
καὶ ἀγαπητός. Ἐπειδὴ γὰρ αἱ νοῦσαι ἕσται ὄχι τῆς κινήσεως μόνον εὑ-
ριῶται, ἐκάστης δὲ κινήσεως τῆ ἕρανιαι σωμάτων ἐντε τέλος ὅτιν ἡ-
νωμῶν. φανερόν. ὅτι ὡς ἐχικεν πρὸς τὴν τῆς ἀνωτάτω Σφαίρας ψυ-
χῆς, καὶ πρὸς τὴν αὐτὴν κίνησιν τὸ πρῶτισον τῆ εἰδῶν τέλος ὄν αὐ-
τῆς, ἔπω τοι καὶ τὰ λοιπὰ ἔχει πρὸς τὴν ψυχῆ ὑφ' ἧς νοεῖται, καὶ
τὴν κίνησιν ταύτης, ὡς ἐδὲ διαφέρειν ἀλλήλων ἀλλ' ἢ τῇ τάξει μόν-
ον. ἢ γὰρ κίνησις τῆ ἕρανιαι Σφαιρῶν ἀφ' ἧς εἰς τῆ ἕρανιαι ἀφρη-

μέρων ἑστιῶν εὐρεσιν ἐπήρθημεν ἕδεμίαν ἡμῖν ὑποφαίνει διαφορὰν, ἐν
 ταῖς αὐλοῖς ἑστίασι. εἰ μὴ ἢ αἰ κινήσεις ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας, ἔχουσιν
 ἐν αὐταῖς ὡσαύτως ἅπασαι τῆ τε αἰδιότητι, καὶ τῷ κύκλῳ διεξοδύε-
 θαι, καὶ κατ' ἐπαύληψιν ἐπ' ἀπειρον πορεύσασθαι, ὥστε καὶ τὰ κινῶντα
 τὸν αὐτὸν ἔξει τρόπον ἅπαντα. ὡς δὲ αἰ κινήσεις τάξει διαφέρουσιν ἀλ-
 λήλων, καὶ πᾶσαι τῆς πρώτης ἐξήρτωνται κινήσεως, ἔτι τοι καὶ αὐλοὶ
 ἑστίαὶ τάξει διουνοῦχασιν ὑπὸ μίαν ἀρχὴν ὑπαγομέναι. ὅτι δὲ ἕξ τῆς ἐρα-
 νίας κινήσεως εὐρίσκειται αἰ ἀφηρημέναι ἑστίαὶ δῆλον γὰρ τοῖς Ἀριστοτελι-
 κοῖς. Τινὲς γὰρ ἐκ ὀρθῶς διὰ τὴν κοινὴν ὑπόληψιν ἐγκρίναι τὸν Φι-
 λόσοφον οἰοῦνται τὰ θεῖα, εἰ γὰρ ἐχρήναι πείθεσθαι ταῖς κοιναῖς ὑπολή-
 ψει τὸν Ἀριστοτέλη, τίνος ἕνεκεν ἐκ ἀνθρωποειδῆς τίθησι τὰς θεάς,
 ἐπειδὴ ἀνθρωποειδῆς πιστεύεται λέγεται ιβ'. Μεταφυσικῶν, μορίῳ ν',
 τοιγαρὲν ἐκ ἀλόγως, ἐδ' εἰκαίως, ἀλλὰ μεθοδικῶς ὁ Φιλόσοφος διὰ
 τῆς κινήσεως τὰς αὐλὰς ἑστίας ἐθηροῦσατο, ὡς γὰρ καὶ ἡμῖν εἰρήσεται.
 ἢ λέγεται μὲν ἐν δευτέρῳ Φυσικῆς Ἀκροάσεως μορίῳ ο γ'. διτταὶ δὲ
 ἢ αἰ ἀρχαὶ αἰ κινῆσαι Φυσικῶς ἢ ἡ ἑτέρα ἢ Φυσικῆ, ἢ ἢ ἔχει κινή-
 σεως ἀρχὴν ἐν ἑαυτῇ. Ζητεῖται δὲ εἰκότως πόθεν ὁ Φιλόσοφος τὴν
 τοιαύτην ὑπόληψιν ἔλαβεν. ἐδὲ γὰρ ἐχρήναι ἀλόγως αὐτῷ τὰ τοιαῦτα
 προσνεχθῆναι. τῆτον οὐκ οἶμαι τὸν τρόπον τὰς διττὰς τῆς κινήσεως ἀρ-
 χὰς αὐτῷ πεπορεύσασθαι. διττὴ γὰρ ἢ κίνησις ἢ κατὰ φύσιν, ἢ μὲν δὲ
 θεῖα, ἢ δὲ κύκλῳ, καὶ ἢ μὲν δὲ θεῖα πεπερασμένη ὅσον ὅροις συμ-
 χομένη, ἢ δὲ κύκλῳ ἀπειρος, ἢ γὰρ ἔχει ἀρχὴν, ἐδὲ τελειότητα. ἐ-
 πειδὴ τοίνυν πᾶσα κίνησις τὸ κινῶν ἔχει, εἰ ἀδύνατον ἀμφοτέρας τὰς
 κινήσεις ὑφ' ἑνὸς τῷ κινῶντος πορεύσασθαι, ὑπάρχει ἀνάγκη δύο τὰ κιν-
 ῶντα, τῆς μὲν ἐν πεπερασμένης κινήσεως ἀνάγκη τὸ κινῶν μεταβλητὸν
 εἶναι, ὡς διυῖσθαι ὑπὸ τῆς δυνάμεως εἰς τὸ ἐνεργεῖν μεταβαίνειν, ἀρ-
 χεῖσθαι τῆς κινήσεως καὶ παύεσθαι ταύτης. τῆς δὲ ἀπείρου τὸ κινῶν
 ἕξ ἀνάγκης ἀμετάβλητον ὅσον, ἢν αὐτὴ αἰ ὡσαύτως ἔχη, διὰ δὲ πορ-
 σίθησιν ὁ Φιλόσοφος ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω λέξεως. τοιοῦτο δ' ἔστιν εἴτι κιν-
 ῶν μὴ κινῶμενον, ὡς περὶ τὸ, τε παντελῶς ἀκίνητον, καὶ τὸ πάντων
 πρῶτον, ὃ δείκνυσι θαυμασίως ὑπὸ τῆς κατὰ τὴν κίνησιν αἰδιότη-
 τος, ἕξ τοι ταῦτα ὑπὸ μόνης τῆς κινήσεως γενέσθαι τὴν εὐρεσιν τῆς
 αὐλῶν ἑστιῶν νομίζειν εἰκότως, ὡς γὰρ καὶ ιβ'. τῆς Μεταφυσικῆς ὁ Φιλό-
 σοφος τὴν ἕξ τῆς αὐλῆς ἑστίας γνώσιν πορεύσασθαι ὑπὸ τῆς κινή-
 σεως ὀρμηθεῖς, καὶ ὀρθῶς Φυσικῶν μορίῳ ζήτω βεβαίως. τὴν γὰρ
 τῆς κινήσεως σκέψιν συμβάλλεσθαι φησὶν ἢ μόνον πρὸς τὴν ἕξ τῆς Φύ-
 σεως θεωρίαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν μέθοδον τὴν ἕξ τῆς ἀρχῆς τῆς
 πρώτης, ἢ μὲν ἐν μέθοδος, ἢτοι περὶ τὰ τί ἔστιν ὑπάρχει, ἢ περὶ

τῆ εἶ ἔστιν . ἢ μὲν οὐκ περὶ τῆ τί ἔστι μέθοδος, ἔκ ἔστιν ἔργον τῆς Φυσικῆς ὁπισθήμης, λείπεται ἄρα συμβάλλειν τὴν κίνησιν εἰς τὴν περὶ τῆ εἶ ἔστι μέθοδον . τίνι δὲ ἔργῳ ἄπο τῆς κινήσεως τὸ ἀκίνητον κινουῦν κενωρισμῶν εἶδος δέκνυται, διὰ βραχείων εἰπωμῶν . εἰ γὰρ ἔστιν ἄπειρος κίνησις ἀνάγκη τί κινουῦν ἄυλον ὑπάρχειν . Τὸ γὰρ ἐν ὑλῇ οὐκ ἄπειρον . τοῦ δὲ ἀπείρου ἄπειρον εἶναι δεῖ τὸ κινουῦν, ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐν παρέργῳ, καὶ πλείω τισὶ δόξει τῆ προσηκόντων εἰρηθεῖν .

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΤΡΙΤΟΝ.

Ὅτι κατὰ τὸν Φιλόσοφον ἡ ποιητικὴ αἰτία τοῖς ἑρανοῖς ἀποδίδεται σώμασιν .

Ὅτι μὲν οὐκ ἔστι τῆ ἑρανοῖν ποιητικὸν εἶρηται, ἔτι δ' αὐτὰ ποιητικὰ ἔστιν ἢτε αἰδησις μαρτυρεῖ, καὶ ὁ λόγος συμπείθει . ὁρῶν μὲν γὰρ ὅτι ταῖς τῆ Ἡλίου προσόδοις καὶ ἀφόδοις μεταβάλλει τὰ παρ' ἡμῖν ἄπαντα, μάλιστα δὲ καὶ ταῖς τῆ ἄλλων πλανητῶν ἄποσάσεις καὶ προσελούσεις, πλείω ὅσω μεταβολῶν λαμβάνει τὰ πλείω τῆ μικτῆ, ὥστε τῆ ἐκείθεν ἄπορροιαὶ φανερῶν εἶναι τὴν αἰδησιν, καὶ ὁ λόγος τῆ αὐτὸ δείκνυσι . τὰ μὲν γὰρ ὑπὸ Σελβίω γεννητὰ καὶ φθαρτὰ εἰσι . Τὸ δὲ ἑρανοῖν σῶμα ἀγέννητον καὶ αἰδίου, ἐπειδὴ οὐκ τὸ ὄν τῆ μὴ ὄντι τῆ εἶναι αἰτία, ἀλόγως οἱ ἑρανοὶ ποιητικοὶ λέγονται, τῆ θνητῆ σώματος . Διότι ὁ πρῶτον ἔστι ἐν ἐκάσῳ γένει, τῆ τοῦ λοιπῶν αἰτιῶν ἔστι, ἐν δὲ τῆ γένει τῆ σωμάτων φθαρτῶν ἔστι τὸ ἑρανοῖν, ἄρα τῆ ἄλλων αἰτιῶν . ἀνάγκη ὅτι ἢ κατὰ τὸν πορον φορά τῆ γένεως αἰτία ἔστι, ὡς λέγεται ὁ γὰρ Φυσικῆς Ἀκροάσεως, καὶ δούτέρῳ περὶ γένεως καὶ φθορᾶς, ταυτηνὶ δὲ τὴν κίνησιν φέρεται τὰ ἑρανοῖα σώματα, ἄρα ποιητικὰ ἔστι τῆ γεννητῆ καὶ φθαρτῆ . ὁ δὲ ταῦτα ποιητικαῖς δυνάμεσι κέχρηται τὸ ἑρανοῖν σῶμα τῆ ἑρωτῆ καὶ τῆ κινήσει, τίνος ἄρα ποιητικὸν εἶναι, ἀλλ' ἢ τῆ θνητῆ σώματος . Τελότατον τὰ τέσσαρα ἀπλά σῶματα ὑπὸ τῆ ἑρανοῖν γέννηται, ὡς γὰρ κατωτέρῳ ρηθήσεται, ἄρα καὶ τὰ ἐκ τῆ ἀπλῶν σωμάτων συγκεῖμα ὑπ' αὐτῆ τὴν ἀρχὴν ἔχουσα τῆς κινήσεως . ἐπειδὴ τοίνυν ποιητικὸς ὁ αἰθὴρ τῆ ὑπὸ Σελβίω ἀπάντων, ἀλόγως αὐτὸς ἐν ταῦτα ζήσεις τῆ ἔργῳ τὴν οἰκίαν τελείται ποίησιν .

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Ὅποια τινὰ εἰσι δι' ὧν ὁ ἔρανος εἰς τὰ τῆδε
 ἄρα, καὶ πότερον εἰσὶν αἱ κατὰ τῆς
 ἀστρονόμους ἀπόρροιαι;

Τὸ μὲν ἐν αἰθέριον σῶμα τῷ φωτὶ καὶ τῇ κινήσει δρᾶν εἰς τὰ
 τῆδε ἔδον ἔτε τῆδ' ἄλλαι, ἔτε τῆδ' νυκτὶ ἠμφισβήθηται, τοῖς δυ-
 σὶ γὰρ τέτοις οἷον ὄργανοις τότε σοιχεῖα, καὶ τὰ ἐκ τέτων μικτὰ συ-
 πεκταίνονται. ταῖς μὲν οὖν ἀκτίσι τὸν ὑπ' αὐτὸ Κόσμον λαμπρύνον-
 ζωποιεῖ, καὶ ταῖς προσεχέσιν αἰτίαις συγχρόμῳ, φυτῶ τε θύεσαις
 καὶ ζώων ἀποκυήσεις, καὶ μετάλλων καὶ λίθων διαπλάσεις ἀπεργάζεται.
 τῇ δὲ κινήσει τότε σοιχεῖα θύεαι καὶ τὴν ἐκ τέτων μίξιν συμπληροῖ
 ὡς ἐν τοῖς ἐξῆς εἰρήσεται, πότερον δὲ πᾶσα ταῦτα ἐστὶ ἕτερον δι' ἃ
 τὴν ποσαύτῳ τῆδ' πραγμάτων ποικιλίαν ὁ ἔρανος ἀποτελεῖ μάλιστα ἀμ-
 φισβητεῖται, οἱ μὲν γὰρ Ἀραβες εἰλικρινεῖ καὶ καθαρῶ χαίροντες Ἀέ-
 ρει πᾶσα τὸ φῶς, καὶ τὴν κίνησιν ἀπορροίας τινὰς ὑπ' ἔρανον καταπέμ-
 πεδαί φασιν, ἀδυνάτον γὰρ οἰόνται τῷ φωτὶ καὶ τῇ κινήσει ποσαύτον
 ἀριθμὸν πραγμάτων ἀποτελεῖσθαι, ἀλλ' ἑκάστῳ τῆδ' ἀέρων ιδιότητά τι-
 να προσάφαντες τὴν ἐνταῦθα ποικιλίαν παρῆχθαι νομίζουσιν, οἷς καὶ
 Αἰγύπτιοι καὶ Σύροι συνάδουσιν ὡς Πλάτων διαμαρτύριται ἐν τῇ τῆδ'
 νόμων προδήκη. Τέτοις δὲ παῖδες Ἀστρονόμων τῆς πᾶσι τὰ θύεθλια
 ματαιότητος ἀρχηγοῖς χησάμενοι διαφορὰς ἐν τοῖς ἀστροσι ποιότητος εἶ-
 ναι διιχνερίζονται. καὶ τέτων τὰς ἐνεργείας καθικέσθαι τῆς γῆς, καὶ
 τῆδ' ἐν τῇ γῆ, καὶ τὰς ἐν τοῖς γιγνομένων ἀτομικὰς διαφορὰς ἀποτε-
 λεῖν, μάλιστα δὲ ἐν τοῖς ἀνθρώποις βίῳ τε βραχύτητα, καὶ μῆκος,
 πάθη τε ψυχῆς καὶ ἀρετῆς, ἢ κακίας, τύχῳ τε καλῶ ἢ φαύλῳ,
 νοσημάτων τε ἐπιδρομῆς, καὶ τῆδ' ἕξωθεν ἐπισυμβαίνοντων ἀνάγκας.
 ἔτι δὲ διαφορὰς ἀέρων, καὶ λοιμῆς, ἀπαμβλώσεις τε ζώων, καὶ φυ-
 τῶ ἀκαρπίας, λαών τε πολέμους ἔτε ἐμφύλους, ἔτε ἀλλοφύλων, καὶ
 τὰ ἄλλα πάντα ὅσα παρ' ἡμῖν ὁσημέραι συμπίπτει, γίνεσθαι καὶ
 ἀπολέγεσθαι τοῖς Ἀστροθεάμοσιν ἀναντιρρήτως σεμνυῖνται. οἱ δ' ἐν τῇ
 Ἀκαδημία συμφωνοῦσι μὲν τοῖς Ἀστρολόγοις πᾶσα τὸ φῶς καὶ τὴν κί-
 νησιν, ἕτερας τινὰς ἐνεργείας τῆδ' ἀέρων ἀποδεχόμενοι, διαφέρουσι δὲ ὅ-

τι ταύτας φασὶ γίνεσθαι διὰ τῶν ἀσέρων ἄπο τῶν ἐν τῇ ψυχῇ ἀρχε-
τύπων λόγων, ἔδ' ἀπ' αὐτῆς πρώτως, ἀλλ' ἔτι καὶ μάλλον ἄπο τῆς
τῶν ἰδεῶν σειράς ἐν τῷ νῶ, τῇ τέτων γὰρ συμπλοκῇ ὡς διὰ νόρων
τὰ ἐν τῷ παντὶ πάντα ἐξυφανῆσαι καθομολογῶσιν, ὡς καὶ Πλωτίνω
ἐξακριβῆται ἔξ' μακροτέρων ἐν τῷ εἰτι ποιεῖ τὰ ἄσρα βιβλίω. διὸ
δὴ οἱ τῷ Πλάτωνος ὄπαδοι, ὅτι αὐτὸν ἐν τοῖς μικτοῖς τοῖς τῶν στοιχείων
ἐνεργείας ὑπέριτον εὔρηται ἐκ τῆς ἐν τῇ ψυχῇ πνευματικῆς τῶν ἀρ-
χικῶν λόγων προήχθαι διδάσκουσι· τοιαῦτα δὲ τὸ τῷ Παιονίαν πε-
ριαφθεῖσαν βοηθεῖν τοῖς ἐπιληπτικοῖς. Τὸ καθαίρειν τῷ μιλαγχολίαν
τὸ πολυπόδιον. Τὸ τέρπειν τῷ σμάριγγον, καὶ ὅσα τέτοις παραπλή-
σια, ἅτινα ἐκ ὀρθῶς ὡς Πλωτίνος φησὶν ἀνατίθεται τοῖς ἄσρασι
προσημαίνεται γὰρ ὑπ' αὐτῶν, ἄποτελεῖται δὲ πρώτως ὑπὸ τῶν ἰδεῶν.

Τὸ μὲν ἐν φῶς καὶ τῷ κίνησιν ἐκ ἀποχρύβου πρὸς τὰ εἴδη γινόμε-
να δεικνύουσι. Πρῶτον μὲν ἐρίων αἱ γῆραις ἤκιστα τῇ τῶν στοιχείων
μίξει παρομαρτῆσαι, ἀλλ' ὑπεριτέρων τινὰ αἰτίαν ἀπαιτῆσαι. αἴτε γὰρ
κλειτικαὶ ἡμέραι ποσῶτον ἐν ταῖς τῶν νόσων προγενῶσι χρησιμῶσαι,
καὶ αἱ γινόμενα ἐν τοῖς πελάγισι παλίρροιαι, ἃν ἐχ' ἰκανὰ αἰτία
δοκεῖ τὸ φῶς καὶ ἡ κίνησις, ἀλλ' ἐνδοτέρων τινὰ καὶ ἀφανῆ αἰτίαν αἰ-
νίττονται. Δεύτερον ὅτι πολλάκις γίνεσθαι ἐνδομυχῆντα ἐν τῷ βά-
θει τῆς γῆς, ἅπερ ἐχ' ὑπὸ φωτός, ἔδ' ὑπὸ κινήσεως ἐνδέχεται γῆραι-
σαι. ὡς μὴ καθικομῶν ἐκείσε, ἀλλ' ὑπ' ἑτέρας τινὸς δρασιωτέρας
αἰτίας. Τρίτον εἰ ἐκ ἔστι τι πᾶσα τὸ φῶς καὶ τῷ κίνησιν τῶν ἄδ' ἐ-
ποικτικῶν, ἐκ τῶν ἀποδιδόναι τῷ τῆς βαρύτητος καὶ ψυχρότητος αἰτίαν.
Τὸ γὰρ φῶς καὶ ἡ κίνησις τῆς κέρας, καὶ μαρῆ, καὶ θερμῆ ποιητικῆ
λέγεται. ἔδ' ἐν τὸ αὐτὸ τῶν ἐναντίων ὄξιν ἀποτελεστικόν. Τέταρτον
σαφῶς ἐγνωσται τοῖς Ἀστρονόμοις τὰ μὲν τῶν ἄσρων αἰθερίας αἰτιᾶσαι,
τὰ δὲ ὑπὲρ καὶ παρακάτ' ἀέμων, καὶ τῇ πείρᾳ σεισημείωται, θερμῆ
μὲν εἰ τύχοι τῶν χειμερινῶν ἄσρων ἐπικρατῶν τι ὑεῖν τε καὶ πνέειν βιαιά-
τερον. χειμῶνος δὲ κυριότονός τινος τῶν αἰθερίας ποιητικῶν ἄσρων
Γαλιώλου τε γίνεσθαι καὶ νιφεμῶν, ἃ καὶ ἀπολέγεται τοῖς Ἀστρονόμοις
τὰς τῶν ἄσρων ιδιότητας ἀστροτετρικῶσι, καὶ γινῶσι τὰς τέτων πειρα-
γωγὰς. Πέμπτον τὰ μὲν μικτὰ ἔσπῳ τε ὄντα, καὶ ὀλιγοχρόνια πά-
ρα τὰς ἐναργεῖς ἐν αὐτοῖς ποιότητες κεκοιμημένας τινὰς καὶ ἀπορρήτης
ιδιοῤῥοπίας ἶχειν, καθ' ἃς ἡ μὲν Ἡράκλειος λίθος ἔλκει τὸν σίδη-
ρον, ὁ δὲ Ἡλεκτρος τὰ κάρφη, καὶ ἄλλα μυρία θαυμασίως τινὰς καὶ
ἀαιτιολογήτης ἐνεργείας ἀποβάλλονται, τὰς δὲ ἐν ἐρανοῖς ἄσρας το-
σῶτως τε ὄντας καὶ πλεικῶς πᾶσα τὸ φῶς καὶ τῷ κίνησιν ἐδέσιν ἰ-
διώμασι κεκοσμηῆσαι δόξουσιν αὐτὸ ἀποπῳάτον τοῖς νομωχῆσι. μάλιστα

δὲ δολόγως αὐτῆς διιχυρίζοιτο τὰς ἐν τοῖς μικτοῖς Ἰδιοῦσι οὐ πα-
 ρὰ τῆς πρώτων προαγομῆας ποιότητων, ὡς ἄτε δὴ πολλῶν ἕτων ὑπερ-
 περῆσας ὑπὸ τῆς ἐν τοῖς ἀστρασιν ἀφανῶν ποιότητων γερῆσαι. Ἐκτον
 τῆς ἐκ τῆς Ἀστέρων ὑπερρῶϊων ἀναριθεισῶν σωματικῶν ἐχθρῶν πολλὰς
 τινὰς τῆς ὀψιμῶν, ἃς οἱ πάλαι τε καὶ νῦν ὑπερβαλλόντως τιμῶσιν.
 οἴχεται γὰρ Ἀστρολογία, ὡς δὲ τιμῆς ἀγασιν ἅπαντες ὑπὸ τῆς ἐν τοῖς
 ἀστρασι χηματοσμῶν καὶ διαφόρων ὑπερρῶϊων τὰ γενησόμενα προγινώσ-
 κισα καὶ προλέγισα. Ἀναριεῖται δὲ καὶ ἡ ἕραϊος μαγεία, ὡς ἐξήσ-
 κεν ἐς τοσῶτον οἱ πάλαι πέρσαι χήμασι διαφόροις ὑπὸ τῆς ἐν ἕρα-
 νῶ ὄψεων θαυμασιᾶτινα τῆς ὑποτελεσμάτων ὑποτελεῖν δυνάμει,
 ὡς ἄτε δὴ τῶν φύσιν βιαζόμενοι τῆς τῆς ὀψιμῆς ὑπεροχῆ. Ἐτι δὲ
 τὸ παντελὲς ματαῖα ἐγίνετο ἢ δι' ὀψιμῆς ἀγομῆς παρ' Ἑβραίοις Κα-
 βαλικῆς τέχνης, ἣτις ἀρχῶν ἐχικεν ὡς φασιν, ὑπὸ τῆς εἰς τὰς ψυ-
 χὰς ἀναρῶν γηνομῶν ἀφανῶν ἐπιπνοῶν. Ἐτι δὲ ἐξηφανῖσαι ἐνθε-
 σιασμάστε, καὶ ἡ τῆς μελλόντων ἀπόρρησις, ὡς ὑποδέχονται σεβασ-
 μῖως αἱ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ πάντες. καὶ ἐξήτιλοι εἶεν χημοί τε καὶ
 πτωμαθῆσαι τῆς ὑπερρῶϊων. αἷς πολλὰκις τὰ ὑπόκρυφα ἐπιπνοῶν ἀ-
 θρωποι, καὶ ὡς Ἀριστοτέλης αὐτὸς μαρτύριται πρώτῃ τῆς ἕρανης μο-
 ρίᾳ β'. τὸ τῆς αἰῶνος ὄνομα θείως ἐφθέρχεται ὑπὸ τῆς ἀρχαίων. ζ.
 τὸ μὲν φῶς καὶ ἡ κίνησις κοινὰ πᾶσι τοῖς ἕρανοῖς σώμασιν, εἰδὲ ἰ-
 δίαν ἕκαστον ἕραμῖαν ἐχικε δυνάμιν ἀνεργητον ὅν καὶ ἀργὸν μάτῶ
 ἐπέτακτο ὑπὸ τῆς Φύσεως. τί μὲν ἔν αὐτῇ ἡ ποσῶν ποικιλία τῆς Ἀ-
 στέρων χηματοσμῶν πᾶν τὸν αὐτὸν ἕρανον δυνάμει, καὶ τὸ φῶς ἐν καὶ
 μόνον ἀποῖοντα; Ὅγδοον ἡ κίνησις ἀρσῆκει τοῖς σώμασιν ἢ ποσοῖς,
 ἢ γὰρ κίνησις τῆς διαίρετῆς ὄψι, τῆς δὲ ποσῆς ἢ διαίρεσις, ὡς τῶν μὲν
 κίνησιν ἀροβάλλει τὰ σώματα ἢ ποσῆς, ὑπὸ τῆς αὐτῆς καὶ ἕτερας τι-
 νὰ ὀφείλει ἔχειν ἐνεργεῖαν τῆς ἐσιώδους ἀποῖοντα διαφορῆς, καὶ τῆς Φυ-
 σικῆς ἐκείνων δυνάμει. Ἐννατον ἐς τοσῶτον ἀρασικῆ φαίνεται ἢ κα-
 τὰ τὸν κίνησις ὅτι τὰς τῆς κινησόμενου ἐνεργείας διαπορθεμῆσαι, εἰ τῶν
 κινῶν ἐδεμῖα ὑπὸ τῆς κίνησιν ἐνεργεῖα τῆς κινησόμενου ὑπάρχει, ἢ αὐ-
 τῶν ἐδὲν ἢ κίνησις ἀρα. Δέκατον ὁ Φιλόσοφος δὲ τῆς ἕρανης
 τὰς ἐν ἕρανώ τῆς θείως διαφορῆς δυνάμει διηρῆσαι φησὶν, αἱ δὲ δυ-
 νάμει διηρῆσαι διαφορῆς καὶ ποικιλία φιλῶσιν ὑποτελεῖν ἕρα, ὑπὸ
 τῆς καὶ ἡ τῆς Ἀριστοτέλους Ἑρμηνεύτῆς ψῆφος τὰς τῆς ἕρανοῦ σωμα-
 τῶν ἐνεργείας διαφανοῖ. ὁ μὲν γὰρ Σιμπλίκιος δὲ τῆς ἕρανης
 τῆς ἐν ἕρανώ β'. εἰρήδω δὲ φησὶν καὶ ὅτι ὡσπερ τὰς ὑγείας, καὶ τὰς νό-
 στας, καὶ τὰ Πλῆθη, καὶ τὰς ἄλλας τέχνας τὰς ὑπὸ Σιλλίου παρῆ-
 χουσι καὶ τὰς οἰκείας κινήσεις, καὶ ὑποσημεῖωσεις, ἕρα καὶ τὰς καὶ

πρῶτον διαφοράς, εἰ δὲ μὴ μόνον θερμαίνει, ἀλλὰ καὶ ψυχραίνει τὰ κατ'
 ἕραν ἢ μόνον κινήσεις, ἀλλὰ καὶ πρὸς τῶν ἰδιότητος ἀπὸ αἰτίας θετέον.
 οἷς δὲ Συμπλήκτιος ἐνεῖναι τοῖς ἀστράσιν ἰδιότητάς τινὰς πρὸς τὴν κίνησιν ἐ-
 πιστημαίνονται. τῶν δὲ καὶ Ἀβερρόως συνάδειν ἴσκει, δούτέρω δὲ πρὸς ἕραν,
 μορίω δ' α'. οἷα ζῶον ὅτι φησὶν ὁ ἕραν συνδεδημένον ἢ σωματικοῖς ὄργανοις,
 ἀλλὰ ζωτικῇ δυνάμει καὶ τὸ ὅλον διηρημένον. ταῦτα καὶ Πλάτων ἐν τῷ τι-
 μαίω διέξισιν, ὥστε ἢ μόνον λόγοις, ἀλλὰ καὶ σοφῶν ψήφῳ παρὰ τὸ φῶς καὶ
 τὴν κίνησιν προσεῖναι τῶν ἀστρῶν ἐκάστω ἰδίας τινὰς ἐνεργείας ἀποχρώντως
 ὠχρῶνται. ἀλλ' ὅμως εἰσὶ τινες ἐν τῷ περὶ τῶν ἀειστοτελικῆς λέξεως
 ἀπειξ ἀπεχόμενοι ἕδῃ οἰκροῦσιν πολυμάσι τοῖς ἐκείνῃ δόγμασι προσθεῖ-
 ναι. διὸ δὴ παρὰ τὸ φῶς καὶ τὴν κίνησιν ἕδῃ ἑτέραν ἰδιότητα ἐν
 τοῖς ἀστράσιν ἀποδέχονται. ἐπειδὴ γὰρ φασὶν οὐδεὶς πολυπλασιάσαι
 τὰ ὄντα ἀλλ' ἀνάγκης, οὐδὲ παρὰ τὸ φῶς καὶ τὴν κίνησιν εἰκὸς ὅσον
 ἑτέρας τινὰς ἀναπλάττειν ἐνεργείας, ταῦτα γὰρ καὶ μόνον ἀπόχρη εἰς
 τὰς τῶν ἕδῃ Σελιώω παντοδαπὰς γνῖσεις, διά τοι τοῦτο οὐ γνησίαν
 εἶναι τῷ Φιλοσόφῳ τὴν τῶν ἐναντίων ὁδὸν, ἀλλ' ὑποβολιμαίαν τε
 καὶ ὑόθου. ὁ μὲν γὰρ Φιλόσοφος ἕδῃ αὐτῆ συγγραμμάτων πρὸς
 τῶν ἀναπλαττομένων φασὶν ἀπορροϊῶν διέλαβεν, ἀλλ' ὅπου αὐτὸς ἐχρῶ
 τὴν τῶν ἕραν ποιητικῇ δυνάμει ἐπιστημῶναι τὸ φῶς μέμνηται, καὶ
 τῆς κινήσεως. Δούτέρω γὰρ Φυσικῶν, Ἡλίου φησὶ καὶ ἀέθραπος γενεῆ
 ἀέθραπον. ὁμοίως δὲ δούτέρω πρὸς ἕραν μορίω μ. β', καὶ πρῶτον μι-
 τωρολογικῶν τὰ τῆς ἕραν ποιήσεως ὄργανα δηλαῦσαι βεβλήμενος, τὸ
 φῶς προσβάλλεται καὶ τὴν κίνησιν, ἕδῃ τι ἕτερον προσιδέμενος. Ἐπι-
 δὲ πρῶτον μιτωρολογικῶν, ἐστὶ δὲ ἐξ ἀνάγκης φησὶ σιωπῆς πῶς
 ἕτος ταῖς αἰῶν φοραῖς. ὥστε πᾶσαν αὐτῆ τὴν δυνάμει κυβερνάσαι ἐ-
 κείθεν. ὅθεν γὰρ ἢ τῆς κινήσεως ἀρχὴ πᾶσιν ἐκείνῃ αἰτίαν νο-
 μισέον πρῶτον, σαφῶς τὴν τῶν ἕραν σωματῶν κίνησιν αἰτίαν
 τῶν ἐπαύθῃ γιγνομένων προτιθέμενος, ὃ καὶ λόγῳ ἐξῆς ἐμπειδοῖ.
 πρὸς δὲ τῶν φησὶν ἢ μὲν αἰδίοις καὶ τέλος ἕκ ἐχῆσα τῶν τῶν τῆς
 κινήσεως, ἀλλ' αἰεὶ ἐν τέλει. ταῦτα δὲ τὰ σώματα πάντα πεπερασ-
 μένοις διέστηκε τῶν αἰδηλῶν. ὥστε τῶν συμβαινόντων περὶ αὐτὸν
 πῦρ μὲν καὶ γῆ, καὶ τὰ συγχεῖν τῶν ὡς ἐν ὑλῆς εἶδει τῶν γιγνο-
 μένων αἰτία καὶ νομίζειν, τὸ γὰρ ὑποκείμενον καὶ πάχον τῶν προσα-
 γορεύμεν τὸν ὅρον. Τὸ δὲ ἕτος αἰτίον ὡς ὅθεν ἢ τῆς κινήσεως
 ἀρχὴ τὴν αἰεὶ κινουμένων αἰτιατέον δυνάμει, δι' ὧν ἢ κινήσεις
 ἀρχὴ καὶ αἰτία τίθεται πρῶτον πᾶσιν τῶν γενέσεων. ὅθεν ὁ γὰρ
 Φυσικῶν περὶ κινήσεως πρῶτον ἢ κινήσεις ἀθάνατον καὶ ἀπαυσον ὑπάρχειν
 τοῖς ἕτοι λέγεται, καὶ οἷον ζωῆτις ἕσα τοῖς φύσει σιωπῆσι πᾶσι.

„ μορίω δὲ ν γ'. τὴν κίνησιν αἰτιον ὑποφαίνεται ἢ τῆ δὲ γιγνομένην
 „ μεταβολῶν. Τὸ δὲ κινεῖσθαι φησιν, ὑπὸ τῆ κινεῖσθαι μὲν, ὑπὸ τοῦ
 „ ἀκινήτου δὲ κινεῖσθαι ἤδη δὲ τὸ ἄλλως καὶ ἄλλως ἔχειν πρὸς τὰ πράγ-
 „ ματα, ἢ τῆς αὐτῆς ἔσαι κινήσεως αἰτιον, ἀλλὰ δὲ τὸ ἐναντίοις εἶναι
 „ τόποις, ἢ εἰδέσιν, ἐναντίως παρέξεται κινεῖσθαι ἕκαστον ἢ ἄλλων,
 „ καὶ ὅτε μὲν ἠρεμῶν ὅτε δὲ κινουμένων. Ἐστὶ δὲ δεύτερον περὶ οὐρα-
 „ νῆ, μορίω κ'. Ὅτι μὲν τοίνυν φησιν, ἀναγκαῖον εἶναι γίνεσθαι ἐκ τῶ-
 „ των, δῆλον, εἰ δὲ γίνεσθαι, ἀναγκαῖον καὶ ἄλλω εἶναι φορῶν ἢ μίαν
 „ ἢ πλείους, κατὰ γὰρ τὴν τῆ ὅλα ὡσαύτως, ἀναγκαῖον ἔχειν καὶ τὰ
 „ σοιχεῖα ἢ σώματων πρὸς ἄλληλα. Ἐστὶ δὲ δεύτερον περὶ γένεσιν
 „ καὶ φθορᾶς μορίω ν ε'. διὸ φησιν Οὐχ ἢ πρώτη φορὰ αἰτία ἐστὶ γένε-
 „ σεως καὶ φθορᾶς, ἀλλ' ἢ καὶ τὸν λογὸν κύκλον. ἐν ταύτῃ γὰρ καὶ τὸ
 „ συνεχές ἐστὶ, καὶ τὸ κινεῖσθαι δύο κινήσεις. καὶ δι' ὅλου τοῦ κε-
 „ φαλαίου τὴν ποιητικὴν αἰτίαν ὑποδίδωσι τῆ κατὰ τὸν λογὸν κύκλον
 „ τοῦ Ἡλίου κινήσει, οὐδεμιᾶς ἑτέρας ὑπομνηθεὶς ιδιότητος. τὰ αὐ-
 „ τὰ δὲ ταῦτα καὶ ι β'. τῆς πρώτης Φιλοσοφίας μορίω λ δ'. διέξοισιν, ὑ-
 „ πὲρ δὲ τῆς δόξης ταύτης καὶ λόγοι πολλοὶ διαμάχονται. Πρῶτον
 „ μὲν γὰρ ὡσπερ ἢ σοιχείων διαφοραὶ πρώται αἰ παθητικαὶ ποιότη-
 „ τες. οὕτω τοῦ αἰθέρος σώματος ποιότης ἐστὶν εἰδοποιὸς τὸ φῶς. ἀλ-
 „ λα μὲν τὰ σοιχεῖα ταῖς ποιότησι καὶ κινήσει ἐνεργοῦσιν, ἀρα καὶ
 „ τὰ αἰθέρια σώματα μόνω τῷ φωτὶ καὶ τῆ κινήσει ὀργανοῖς χεῖνται,
 „ καὶ ἄλλ' αὐτὰ οὐδέσιν ἄλλοις. Δεύτερον τοῦ ἀπλουστάτου σώμα-
 „ τος ἠκιστα ἐναντία εἰσὶν αἰ ποιότητες. οὐκ ἀλόγως οὐκ τούτοις οὐ
 „ μόνον διάφοροι, ἀλλὰ καὶ ἀτίθετοι ιδιότητες ὑποδίδονται, ἵκανόν ἀ-
 „ ρα τὸ φῶς μόνον καὶ ἢ κύκλω κινήσει, οὔτε ἐναντίωσιν ἔχοντα οὔ-
 „ τε συνθέσειν ὑποφαίνονται. ὅτι δὲ εἰ τῶ ἀσέρον, τοῖς μὲν θερμαίνου-
 „ σα δυνάμεις, τοῖς δὲ ψυχραίνουσα προσνέμεται, δῆλον ὅτι καὶ ἐναντίωσιν
 „ ἔχει, ὧν γὰρ αἰ ἐνέργειαι ἐναντία καὶ τὰ εἶδη ἀτίκεται. ὁ μὲν οὐκ
 „ Φιλόσοφος πάσης ἐναντιώσεως ὑποξενοῖ τὸ ἕραιον σῶμα, ὡσεὶ καὶ τὰς
 „ ἕτως ἀντιθέτας δυνάμεις ἐκ ὑποδέχεται. Τρίτον πᾶσι τοῖς συνεχέσιν
 „ ἀτοπώτατον φαίνεται ἢ ἀσέρον, τὴ μὲν ψυχρὴ λέγεσθαι τοὺς δὲ ὑγρὴς,
 „ τοὺς δὲ θερμὴς, τοὺς δὲ ξηρὴς, καὶ ταῦτα ἐδεμίαν ἔχοντας ἐναντιότητα,
 „ ἀλλ' ἐν καὶ τὸ αὐτὸ σῶμα πάντα ὑπάρχοντα ὡς λέγεται, πρώτῳ μετεω-
 „ ρολογικῶν κεφ. β'. Μία μὲν ἀρχὴ ἢ σώματων ἐξ ὧν συνεστήκει
 „ ἢ τῶ ἐγκυκλίως φερομένων σώματων φύσις, ἀλλὰ δὲ τέτταρα καὶ ἑτά
 „ ἐξῆς. δεύτερον δὲ περὶ ἕραν, μορίω μ α'. ἀλογώτατον δὲ φησιν καὶ
 „ τοῖς εἰρημῶσι ἐπόμενον ἡμῖν τὸ ἕκαστον ἢ ἀσέρον ποιεῖν ἐκ τῆ
 „ τῆ σώματος ἐν ᾧ τυγχάνει τὴν φορῶν ἔχον. ἐπειδὴ οὐκ τὴν αὐ-

τὴν